

Petra TOMEČKOVÁ

Solní obchod v pamětech prachatických měšťanů

Diplomová práce Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity, České Budějovice 2007, 276 s.

Ačkoliv na první pohled by se podle titulu mohlo zdát, že Petra Tomečková si vzala za předmět své diplomové práce téma z hospodářských dějin, není tomu tak. Její práce je více rozbořením raně novověkého městského pramene, jenž nese název *Zápisky Zikmunda Turnovského z Turnštejna a jeho zetě Tobiáše Rumpála z Kunratic v Prachaticích počaté roku 1666* a který pochází, jak název napovídá, z Prachatic – města s dlouho tradicí obchodu se solí. Solní obchod je tak jedním z úhlů pohledu, který Tomečková ve svém mnohostranném pojetí volí, neméně se věnuje sociálním sítím či konceptu paměti.

V úvodu diplomové práce Petra Tomečková hutně, leč přehledně rekapitulovala dosavadní bádání o městech a městských pramenech. Oceňuji její bezpečnou znalost literatury, neutápí se v nepodstatných titulech a naopak hodnotí stěžejní práce. Součástí úvodu je dále podkapitola o metodách zpřístupňování raněnovověkých pramenů, která, myslím, by se spíše hodila k závěrečné, ediční části předkládané práce. V neposlední řadě diplomantka v úvodu vysvětluje strukturu práce. Zejména netradiční zařazení biografických pasáží o autorech zápisů si toto vysvětlení zaslouží, jak ještě uvedu později.

První kapitola přibližuje memoárovou literaturu v prostředí českých měst raného novověku. Diplomantka pečlivě terminologicky prameny vymezuje (paměti, kroniky, deníky, atd.) a pokouší se je rozčlenit na základě obsahové analýzy. Na základě těchto úvah dochází k závěru, že nejbližší k zápisům Zikmunda Turnovského má *Kronika mladoboleslavská* Jiřího Bydžovského. Tu potom chápe jako hlavní objekt komparace, bohužel pouze v této kapitole, dále už méně. Hlavní společný prvek přitom spatřuje v tom, že oba pisatelé – Turnovský i Kezelius – využívali zápisy úřední povahy k reprezentaci vlastní osoby. Nejsem si pouze v této souvislosti jist vhodností označení obou pisatelů za „kariéristy“ (v jakém smyslu? – jde o typ raně novověkého měšťana, který prochází různými formami kariéry, nebo jde o dnešní hodnotící, spíš pejorativní soud?). Drobná výtká směřuje ke způsobu citací v této kapitole. Autorka by mohla častěji uvádět zdroje jednotlivých tvrzení, často není zřejmé, z jaké z dříve citovaných prací vychází.

Druhá kapitola se věnuje klasifikaci pramene na základě jeho formálních a obsahových znaků. Z jednotlivých typů zápisů zmiňuje privilegia, zprávy o historických událostech, rodinné zápisy. Diplomantka se také snaží vypořádat s autorstvím jednotlivých pasáží rukopisu, při klasifikaci pak řadí text na pomezí měšťanské a městské kroniky a určuje ho jako memoárovou literaturu, „paměti“. Při obsahové analýze si dále Tomečková rozdělila zápisy do tří tematických skupin – na ty, které se věnují solnímu obchodu, na zápisy reprezentující kolektivní paměť měst a konečně na osobní paměti rodiny, přičemž podrobně jednotlivé skupiny

zaplňuje konkrétními zápisy. Je sympatické, že Petra Tomečková nezůstala pouze u výčtu jednotlivých zápisů, pokusila se je utřídit a zamyslet na jejich místem v celém souboru. Na závěr této kapitoly také vyslovuje názor, že *Zápisky* se výrazně neliší od obdobných textů této doby.

Další dvě kapitoly mají obecný charakter a věnují se historii Prachatic a solnímu obchodu. Obojí autorka činí s bezpečnou znalostí literatury, obě kapitoly mají v diplomové práci své místo. Dalo by se snad pouze diskutovat o jejich zařazení v textu, protože už v předchozích kapitolách se diplomantka odkazům na dějiny Prachatic (městské rady, městské úřady) i na solný obchod zákonitě nemohla vyhnout (například tvrzení o vzniku *Zápisů* vlastně v době, kdy obchod v Prachaticích byl za svým zenitem).

Pátá kapitola se snaží postihnout solný obchod v Prachaticích optikou zmíněného pramene. Přestože jde v zásadě o výčet jednotlivých privilegií a dalších zejména právních textů, které byly do *Zápisů* opsány, opět bych rád ocenil snahu diplomantky s tímto seznamem dále pracovat a utřídit ho do pěti samostatných, dále větvených tematických skupin.

Poslední kapitola představuje pisatele *Zápisů* – Zikmunda Turnovského z Turnštejna a Tobiáše Rumpála z Kunratic. Přestože zařazení informací o autorech až na konec je v podobně pojatých pojednáních poměrně netradiční, respektují autorčinu argumentaci, že „bez důkladného pochopení textu pamětí, které odráží příběh obou pisatelů, by jejich životopis byl jen snůškou neúplných dat a událostí“ (s. 14). Oceňuji schopnost využít kromě literatury i dalších archivních pramenů a také snahu o proniknutí do rodinných a sociálních struktur, ve kterých se oba autoři pohybovali.

V neposlední řadě je samozřejmě třeba ocenit přílohy diplomové práce. Kromě mapy Zlaté stezky, místopisu měšťanských domů na prachatickém náměstí z roku 1585 (který mimochodem svědčí o snaze zasadit Turnovského a Rumpála do sociálních sítí) a genealogické tabulky to je především velmi pečlivá edice celého rukopisu, včetně edičních zásad a kritických a textových poznámek.

I díky tomu rád práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ji ohodnotit stupněm **výborně**.

Zlatá Koruna 29. 1. 2008

(PhDr. Pavel Král, Ph.D.)